WANDELEN MET GOD IN EEN STERVENDE WERELD

Lezen:
Genesis 5:22-32 (SV)

Inleiding

Genesis 5 lijkt op het eerste gezicht vooral een hoofdstuk met namen, leeftijden en sterfdata. Steeds klinkt dezelfde beweging: iemand leeft, verwekt kinderen, leeft nog vele jaren en sterft. Toch wordt deze opsomming tweemaal onderbroken door opvallende berichten. Van Henoch wordt gezegd dat hij met God wandelde. En bij Lamech horen wij een woord van verwachting bij de geboorte van Noach.

Deze verzen brengen ons in een wereld die getekend is door Gods vloek over de aarde. Het leven gaat door, gezinnen groeien, geslachten volgen elkaar op, maar niemand ontkomt aan de dood. Juist daarin klinkt de vraag: hoe leeft een mens met God in een wereld waarin moeite, vergankelijkheid en sterven zo nadrukkelijk aanwezig zijn?

Henoch, Methúsalach, Lamech en Noach laten ieder iets zien van leven voor Gods aangezicht. Hun geschiedenis helpt ons om na te denken over onze eigen wandel, ons vaderschap, onze verantwoordelijkheid en de hoop die wij aan volgende generaties mogen doorgeven.

Bijbelstudie

De geslachtslijn in dit gedeelte wordt beheerst door vergankelijkheid. Methúsalach leefde uitzonderlijk lang: negenhonderd negenenzestig jaar. Toch eindigt ook zijn leven met de korte mededeling: “en hij stierf.” Zijn hoge leeftijd blijkt geen overwinning op de dood. Ook Lamech leefde lang, zevenhonderdzevenenzeventig jaar, maar ook hij stierf. De herhaling maakt duidelijk dat de dood niet alleen een gebeurtenis aan het einde van een leven is. Hij werpt zijn schaduw over de hele geschiedenis van de mensheid.

Tegelijk staat in deze lijst het getuigenis van Henoch. Twee keer lezen wij dat hij met God wandelde. Dat is meer dan een algemene aanduiding dat hij een goed mens was. Wandelen wijst op een levensweg, op voortdurende omgang en verbondenheid. Henoch leefde niet slechts op bepaalde momenten voor Gods aangezicht; zijn hele levensrichting werd daardoor bepaald. Zijn geloof was geen losse overtuiging naast zijn dagelijkse bestaan, maar bepaalde de manier waarop hij leefde, keuzes maakte en zijn gezin vormde.

Opvallend is dat Henoch met God wandelde nadat hij Methúsalach had verwekt. Dat betekent niet dat wij precies kunnen vaststellen dat zijn geloof toen pas begon. Wel legt de tekst een verbinding tussen zijn wandel met God en zijn verantwoordelijkheid binnen zijn gezin. Henoch was echtgenoot en vader. Zijn omgang met God stond niet los van zijn huiselijke leven. Juist daar, in de gewone jaren van opvoeding, arbeid en gezinsleven, werd zichtbaar dat hij met God wandelde.

Dat is ook voor ons van betekenis. Het geestelijke leven van een man speelt zich niet alleen af in de kerk, op een vereniging of tijdens een Bijbelstudie. Het wordt zichtbaar in de manier waarop hij spreekt tegen zijn vrouw, omgaat met zijn kinderen, zijn werk doet en reageert op teleurstelling. Wandelen met God betekent dat God niet slechts onderwerp van gesprek is, maar werkelijk Heer van het leven.

Van Henoch staat niet dat hij door eigen kracht boven de gebrokenheid uitsteeg. Hij leefde in dezelfde wereld als de andere mensen. Ook hij kende de werkelijkheid van arbeid en moeite. Toch was zijn leven anders gericht. Hij wandelde met God. Dat ene getuigenis weegt in dit hoofdstuk zwaarder dan de vele getallen. Een lang leven is niet het belangrijkste wat over een mens gezegd kan worden. De wezenlijke vraag is of hij met God leefde.

Dan volgt de bijzondere mededeling: Henoch “was niet meer; want God nam hem weg.” De gebruikelijke afsluiting ontbreekt. Er staat niet dat hij stierf. Daarmee wordt niet alle aandacht gevestigd op Henoch als uitzonderlijk mens, maar op God Die hem wegneemt. Zijn einde ligt in Gods hand. De tekst geeft geen ruimte voor menselijke nieuwsgierigheid over hoe dit precies gebeurde. Wel wordt duidelijk dat God macht heeft over leven en sterven en dat de omgang met Hem niet eindigt in zinloosheid.

Na Henoch gaat de geslachtslijn verder met Methúsalach en Lamech. De dood blijft aanwezig. Gods bijzondere handelen met Henoch betekent dus niet dat de gebrokenheid van de wereld meteen verdwenen is. Het gewone leven gaat door, met geboorte, arbeid, wachten en sterven. Dat is herkenbaar. Ook wanneer iemand dicht bij God leeft, blijven moeilijke omstandigheden bestaan. Geloof betekent niet dat alle vragen worden opgelost of dat iedere pijn wordt weggenomen. Het betekent dat een mens in die werkelijkheid met God wandelt.

Bij de geboorte van Noach spreekt Lamech een naamgeving uit: deze zoon zal hen troosten over hun werk en over de smart van hun handen, vanwege het aardrijk dat de HEERE vervloekt heeft. Lamech kijkt eerlijk naar het leven. Hij verzwijgt de moeite niet. Het werk is zwaar en de aarde draagt het merkteken van Gods oordeel. Dat maakt zijn woorden herkenbaar voor ieder die de lasten van het bestaan kent.

Toch klinkt er in de naam Noach verwachting. Lamech ziet in deze geboorte een mogelijke troost. Hij weet niet hoe die troost werkelijkheid zal worden en de tekst zegt hier ook niet dat Noach alle problemen onmiddellijk zal oplossen. Wel blijkt dat een vader zijn kind kan ontvangen als een teken van hoop. In een wereld waarin veel verloren lijkt, mag hij uitzien naar Gods hulp en naar verlichting van de last.

Daarin ligt ook een belangrijke les voor vaders en grootvaders. Wij kunnen onze kinderen niet voor alle moeite bewaren. Wij kunnen evenmin hun toekomst beheersen. Wel kunnen wij hun een verwachting meegeven die verder reikt dan bezit, succes of maatschappelijke zekerheid. Lamech verbindt de geboorte van zijn zoon met de HEERE, met de werkelijkheid van Gods oordeel en met de hoop op troost. Zo wordt zijn kind geplaatst binnen Gods grote geschiedenis.

Aan het einde wordt vermeld dat Noach vijfhonderd jaar oud was en zonen verwekte: Sem, Cham en Jafeth. De geslachtslijn blijft in beweging. God werkt door generaties heen. Wat in één mensenleven niet wordt voltooid, kan toch betekenis krijgen voor hen die na ons komen. Henoch wandelde met God. Lamech sprak hoop uit. Noach staat aan het begin van een nieuwe fase in de geschiedenis.

Het gedeelte roept ons op om ons leven niet alleen te beoordelen naar duur of zichtbare resultaten. Methúsalach leefde het langst, maar zijn levensduur is niet het hoogtepunt van het hoofdstuk. Henochs wandel met God krijgt meer nadruk dan zijn leeftijd. Voor ons geldt dezelfde prioriteit. Wat zal er van ons worden gezegd? Dat wij hard gewerkt hebben, veel bezeten hebben of lang geleefd hebben? Of dat wij met God wandelden?

Die wandel begint niet met buitengewone prestaties, maar met dagelijkse gerichtheid op God. Zij vraagt om luisteren naar Zijn Woord, eerlijkheid over onze zonde en afhankelijkheid in onze zorgen. Zij krijgt gestalte in trouw binnen het gezin, in volharding onder moeite en in hoop voor de toekomst. Een man die met God wandelt, laat geen volmaakt leven na, maar wel een richting die zijn gezin en omgeving kan beïnvloeden.

Genesis 5 laat ons tenslotte zien dat Gods werk doorgaat ondanks menselijke sterfelijkheid. Namen verdwijnen, generaties wisselen, maar God verliest Zijn doel niet uit het oog. Daarom mogen wij onze verantwoordelijkheid ernstig nemen zonder te denken dat alles van ons afhangt. Wij leven en werken voor Gods aangezicht. Hij draagt de geschiedenis en vraagt van ons vandaag een getrouwe wandel.

Gespreksvragen

1. Welke indruk maakt de herhaling van “en hij stierf” in dit gedeelte op u?
2. Wat betekent het volgens u dat Henoch met God wandelde?
3. Waarom is het belangrijk dat Henochs wandel met God verbonden wordt met zijn leven als vader?
4. Wat leert het verschil tussen Henochs einde en het einde van Methúsalach en Lamech ons over Gods leiding?
5. Welke verhouding ziet u tussen de moeite van het aardrijk en de hoop die Lamech uitspreekt bij de geboorte van Noach?
6. Op welke manieren kan een man vandaag laten zien dat hij met God wandelt?
7. Welke verantwoordelijkheid hebt u tegenover de volgende generatie, ook wanneer u hun toekomst niet kunt beheersen?

8. Waarop zou u willen dat uw gezin en omgeving uw leven uiteindelijk beoordelen?